

Širite „Nar. Dnevnik“

Dunajsko pismo.

Se nekaj o Gradiščanskih Hrvatih. — † Dr. Triller in vdova Legova v Pragi. — Kaj je z društvom »Belega Križa«.

Na Dunaju, 24. maja.

Zadnjič sem na kratko opisal slavnost blagoslovljenja zastave pevskega društva »Radost« v Pajngertu blizu Sopronja. — Naj danes še nekaj dodam.

Prvi žebelj je zabil okrajni glavar dr. Emerik Faladi v imenu deželne vlade. — Glavar je po rodu Madjar in zna popolnoma dobro hrvatski, ker je do konca vojne služil pri bosenski deželni vladi. — Ali naj primerjamo s koroškimi Slovenci? Kolika razlika — Tudi pred vojno nismo videli okrajnih glavarjev, da bi zabijali žebelje v naše zastave!

V imenu dunajske »Prosvjete« je zabil žebelj predsednik g. Stanišak (ima tu delavnico in tri trgovine za dežnike in solnčnike) z besedami: »Zatvorimo grobu vrata — još nas ima, još Hrvata!«, kar je zbudilo posebno živahnost med domačini. — »To su pravi Hrvati!« govorili so Gradiščani o deputaciji »Prosvjete«.

Po koncertu je bil ples, ki je tudi za naše Gradiščane neizogibna zabava. Mislite si podobno slavnost doli kje na Krasu, recimo v Dutovljah ali Divači — pred vojno, kamor prihitiijo vsa »bratska društva« s Krasa in Vipavske doline z zastavami. — Taka in nič drugačna je bila ta slavnost v Pajngertu. — Kar se je pri nas godilo pred 30 in več leti in kar danes ni več mogoče, to se zdaj dogaja po naših očeh tam okoli Nežiderskega jezera!

V takih krajih je živa slika pravih odnosov — pokopališče. — Tam sem videl skoro izključno hrvatske napise na spomenikih. — Pod zglavjem »Ovde počiva« sem čital imena: Pichler, Dörner, Gold, Mangold in Manhold, Hausmann, Hombauer i. dr., kar pomeni, da so se pohrvatili vsi tujerodni priseljenci. To opažamo v vseh vaseh. — Lani sem opazil, da je v neki drami nastopilo blizu 30 oseb, a tri četrtine imen niso bila hrvatska. — Tudi v Pajngertu so nastopili trije vrli hrvatski učitelji Manhold, Balogh, Thüringer, ki imajo tuje primke.

Dalje sem čital na pokopališču na hrvatskih napisih imena: Wuković, Ivančič, Jurazovič, Mikač, Mikas, Ivančič, Francesih, — torej vsi možni pravopisi od Jurazoviča do Ivančiča! — Na nekem kamenu sem čital že celo »Pavao«, ko narod govori »Pavel«.

Na starem pokopališču okoli cerkve so pokopani njihovi župniki: Grill, Reiff, Luxl, ki imajo lepe hrvatske napise, n. pr.: Ovde počiva verni pastir svojih ovčic Pavao Grill... Glej, Bog je pomočnik moj, Gospodin daj snagu duši mojoj!

Mnogi spomeniki so že stari, daleč segajo nazaj v madžarsko dobo. — In to je komaj 7 km od Sopronja! Ali ni občudovanja vreden ta narod?!

Po koncertu so zborovali delegati hrvatskih društev in ustanovi: »Savez hrvatskih pjevačkih junačkih i divjačkih društvo u Gradišcu«. Predsednik je školnik (naučitelj) v Uzlopu v Zelezanskem okraju ob jezenu g. Ignacij Perušić, podpredsednik pa preč. g. Martin Meršić ml., župnik v Pajngertu. — To bo zveza kulturnih društev po zgledu naših zvez, katerih delokrog poznamo. — S to zvezo začne sistematsko delo na kulturnem polju. Vesel napredek! — In vse to dela ta narod čisto sam in s svojimi močmi, duševnimi in materialnimi! Čast in slava mu!

V slovo dr. Karolu Trillerju sem v hitrici pozabil omeniti naslednjo zgodbo iz zadnjega časa:

Ko sem lanskega septembra priobčil v »Narodnem Dnevniku« članek o pokojnem očetu češko - slovenskega pobratimstva Janu Legu in sem omenil težaven življenjski polkraj njegove vdove gospe Antonije (81 let stare), se je dr. Triller takoj pobrigal za gospo in po njegovem trudu se je prejelo čez — 10.000 Kš. Vrla gospa je takoj naložila del te vsote za »časten pogreb«, da ne bo na tej zadnji poti nevredna svojega dragega Jana!

Dr. Triller mi je takrat pisal, naj se kar oglasim — in za njo bo poskrbljeno! — Plemeniti mož ni mogel misliti na to, da 81letna gospa še preživi svojega blagega dobrotnika. Na koga naj se poslej obrnem? V domovini je imovilnih prijateljev pokojnega Lega, kdo se ob potrebi spomni njegove vdove?!

Dr. Karolu Trillerju pa ključem v imenu vdove Legove: Hvala, hvala! Čast in slava spominu dr. Karola Trillerja!

S Krasa in iz Ljubljane mi je došlo vprašanje, kaj je z »Društvom Belega Križa«. — Naj svoje informacije obelodanim v »N. D.«, ker je gotovo še več rojakov, ki se za to društvo zanimajo.

»Die Gesellschaft vom weissen Kreuze« živi tudi po vojni dalje in razvija vsled vojnih posledic toliko živahnejo delavnost. Sedež mu je: Wien I., Bräunngasse 3. II. Prav lepe prostore ima in precej obširno pisarno. — Pravila so popravljena. Vse pravice so raztegnjene tudi na vse nasledstvene države ki so z Avstrijo v prijateljskih odnosih. (Danes so to vse!) — Kdor je bil kdaj član »Belega Križa«, je še danes. — Društvo ima samo nekoliko zdravilišč, v katerih dobe člani vse brezplačno. Ali posreduje za svoje člane tudi, da dobe po vseh zdraviliščih znižane cene, da so oproščeni raznih taks in da dobe na železnica znižane cene.

„Štedljivi osrednji in zapravljivi okrožni urad.“

Prvotno zasnovana zgradba bi služila celi Sloveniji, ker bi se v nji nahajale naprave, ki bi jih bili deležni člani iz vseh krajev. Omenjena bodi samo hišna bolnica, ki je pri sedanjih pasivnosti zgradbe in bolniškega zavarovanja skoro nemogoča. Ako bi ostalo pri prvotnem načrtu, bi bilo drugače. Zato ima osrednji urad skoro prav, ko trdi, da bo služila zgradba samo 15.000 članom v Ljubljani, ostalih 60.000 bo pa gledalo v zrak. Maribor bo to prvi čutil, čeprav ima nad 10.000 članov in pravico do skoro enakih naprav kakor Ljubljana. Najbrže še tega ne bo dobil, za kar ima že prostor in načrte. Zagreb bo imel pa vse in moderniješe kakor Ljubljana. — Po preselitvi osrednjega urada v Beograd bo oddal Zagreb izpraznjene prostore v najem, da se bo investirani kapital še bolje obrestoval in hitreje amortiziral. Slovenija bo pa gabela po zaslugi gospodov centralistov.

Osrednji urad vse, zakaj vali vso krivdo na OUZD. Gospodje, ki so se sami vrgli Zagrebu pod noge, naj se zdaj nikar ne pritožujejo. Zalostno pri tem je najbolj, da škode ne bodo trpeli sami, ampak cela Slovenija.

Zelo mikavno bi bilo načeti vprašanje oddaje stanovanj. Gospod, ki je grmel na seji ravnateljstva dne 23. marca t. l., se je tega vprašanja sicer dotaknil, ni pa omenil načina oddaje lekarn! Tudi o tem bomo še spregovorili jasno in glasno. In tudi o drugih stvareh, ki spadajo sem.

Dobro je, da je osrednji urad navedel nekaj števk, še bolje bi bilo, ako bi objavil likvidacijske bilance bivše Okrajne bolniške blagajne in obeh Nežgodnih zavarovalnic. Toda ne z zaokroženimi, temveč s praviimi številkami Objaviti bi moral tudi, koliko je

prejel iz likvidacije inozemskih zavarovalnih zavodov, ki so do prevara poslovali na slovenskem ozemlju. Sem spadajo zavarovalnice v Trstu, Gradeu, Budimpešti, na Dunaju itd. Teh zneskov v popravku v »Orjunie« ne najdemo, čeprav so bili nabrani v Sloveniji.

Svoje dni smo čitali v »Slovenec« članek bivšega upravitelja zdravilišča v Rogški Slatini g. Cirila Dolencea o nekem Invalidskem domu v Rogški Slatini, ki je bil last graške neugodne zavarovalnice in ki tudi spada v likvidacijsko imovino Slovenije. Ali je morda posegla vmes kaka druga roka? V popravku pogrešamo dalje tudi državni prispevek po zakonu o dvanaestih letih k upravnim stroškom neugodnega zavarovanja v Sloveniji. Koliko je znašal ta prispevek, ki si ga je prilastil osrednji urad, lahko pove socialnopolitični oddelek pri ljubljanski oblasti.

Vse to naj pojasni osrednji urad. Dozdaj nismo videli še nobene take bilance in statistike, kljub temu, da obstoji sedanje zavarovanje že pet let. Bilanca bi morala biti detajlirana, razdeljena na okrožne urade in na osrednji urad.

Kar se tiče Bernekerjevega portreta, smo že povedali, da stvar ni bila prijeta s prave strani. Zato se z njo ne bomo pečali na dolgo in široko, že zato ne, da se nam ne bo moglo očitati, da soglašamo z denunciacijo. Ni prikrit, da se za Bernekerja potegujejo krogi, ki so ga že večkrat pustili na cedilu. Bodi opozorjeno samo na Trubarjev spomenik ob vходу v Lattermanov dvored. Tudi takrat se je napredništvo šopirilo, pok. dr. Tavčar je pa dal z levico, da ni vedela desnica.

(Konec prihodnjik.)

Politične vesti.

— Zahteva po izrednem obnem zboru NSS. »Slobodne Novine« poročajo: »Kakor smo izvedeli, zahtevajo krajevne organizacije narodno socialistične stranke v Raketu, Novem mestu, Zagorju, Slovenjgradcu, Mariboru, Zagrebu, Šiški in v Ljubljani (tu dibo) od načelstva NSS, da skliče izreden strankin občni zbor. Brez ozira na to, da se bodo te zahtevi pridružile še nekatere druge organizacije, odgovarja že to število do ločilom organizacijskega reda in zato bo načelstvo sigurno zadovoljilo zahtevi članstva in sklicalo občni zbor.« — Upamo, da je optimizem »Slobodnih Novin« upravičen.

— Seja skupščine. Vlada resolucija sprejeta. Seja skupščine je bila pričetla z običajno enourno zamudo. Ker je bilo na seji šefov klubov sklenjeno, da se o vloženih interpelacijah ne razpravlja, se je prešlo takoj na glasovanje. V vsem so bile predložene štiri resolucije, in sicer: vladna, ožje opozicije, samostojno demokratska in resolucija črnogorskih federalistov. Sprejeta je

bila s 156 proti 84 glasovom vladna resolucija, ki izreka vladi zaupanje in zahteva, da ukrene vlada sledeče ukrepe za pobijanje korupcije: 1. izvoli se 21 članski anketni odbor, ki ima tekom šestih mesecev preiskati vse slučaje korupcije, ki so navedeni v interpelacijah posl. dr. Grisogona in Ljube Davidoviča. 2. Ta odbor ima preiskati tudi vse druge slučaje korupcije, če bi bili ti omenjeni v interpelaciji, podpisani od najmanj 25 poslancev. 3. Vlada ima izdelati zakonski načrt o pobijanju korupcije. 4. Anketni odbor deluje tudi v slučaja odgovodite ali zaključitve sej skupščine. Ko je bil še anketni odbor izvoljen, je bila seja skupščine zaključena.

— Interpelacija radikalov proti bivšemu ministru za socialno politiko Ristu Jojiću se nanaša na nakup 100 vagonov bencina, 75 vagonov strojnega olja in 60 vagonov motovica. Ta nakup je izvršil Jojić za državo in sicer po ceni 9 Din za 1 kg bencina, 8,20 za strojno olje in 5,30 za motocin. Te

cene pa da so bile višje ko na trgu. Neposlavno je bilo tudi to, da ni prodajalec zalozil predpisane kavicje. Tudi ni imel minister Jojić odobren kredit za nakup. Nadalje ni Jojić organiziral sprejem blaga, ki je vsled tega ležalo šest mesecev. Dr. Kumanudi je nato odredil, da se mora blago sprejeti, ni pa pripravil denarja, da bi se nakup plačal. Kasneje je odredil dr. Kumanudi, da se za to blago plača 7.250.000 francoskih frankov (okoli 50 milijonov dinarjev), do čim se je kasneje ugotovilo, da znaša dolg države samo 3 milijone franc. frankov. Zato zahtevajo interpelanti, da o tej stvari izreče svoje mnenje posebna anketa.

— Boj za nettunske konvencije. Na pristisk Italije, ki je nettunske konvencije že ratificirala, bi morale biti te konvencije predložene tudi naši skupščini v ratifikacijo. Temu se pa zlasti odločno upira minister dr. Krajač, ki čisto upravičeno trdi, da so te konvencije nesprejemljive, ker se z njimi krši tudi suvereniteta Jugoslavije. Večina poslancev HSS je istega mnenja ko dr. Krajač in tudi del radikalnih poslancev se odločno upira sprejemu nettunskih konvencij. Za vlado je zato nastala resna nevarnost, da ostane v skupščini v manjšini, če predloži nettunske konvencije v ratifikacijo. Nettunske konvencije so zato sedaj najbolj nevarno mesto za obstoj vladne koalicije. Del radičevcev pravi, da zaradi nettunskih konvencij ne more prevzeti HSS na sebe odgovornost za prelom koalicije, ker so nettunske konvencije delo prejšnje vlade in bi nastala v zunanji politiki pretežavna situacija, če vlada ne bi izvedla obveznosti, katere je prevzela prejšnja vlada. Toda ta skupina radičevcev je še v manjšini in zato je dvomljivo, če s svojim naziranjem prode. Na vsak način pa so danes nettunske konvencije glavno politično vprašanje, ki odloči o nadaljnjem obstoju vladne koalicije.

— Novo glasilo pristavev Ljube Jovanovića. Glasilo radikalne stranke »Radikalni Glasnik«, ki izhaja v Osijeku, se je popolnoma deklariralo za Ljubo Jovanovića. V svoji deklaraciji pravi »Radikalni Glasnik«, da je napačno govoriti o jovanovičevih, ker gre samo za prave in nepravne radikale. Pravi so oni, ki so proti korupciji in slabi upravi, nepravni pa oni, ki podpirajo korupciste. In nato piše »R. G.«: »Kdor želi radikalni stranki srečno in slavno bodočnost, dostojno njene velike preteklosti, ta bo v družbi Ljube Jovanovića in »R. G.«. Kdor je za poštno upravo, za čiste roke, za pravi radikalizem, za dobro in napredek naroda, države in radikalne stranke, za enakopravnost vseh državljano, ta bo šel z Ljubo Jovanovičem... Ni jovanovičevcev, temveč so le radikali z Ljubo Jovanovičem na čelu, ki ne pustijo, da se širi korupcija in uprnostjo krvavo priborjene pridobitve našega naroda...«

— Kaj je vzrok radikalne interpelacije proti dr. Pernarju? Na to vprašanje odgovarja Jovanovičev »Narodni glas« in pravi, da so pasičevci vložili to interpelacijo samo zato, da z njo izsilijo od vlade, da jim popusti v vprašanju korupcije. Ker jovanovičevci pač dobro poznajo pasičevce, je razlaga »Narodnega glasu« nad vse verjetna.

— Francosko-jugoslovanski dogovor. Ob priliki bivanja dr. Ninčiča v Parizu javljajo pariški listi, da se bo dr. Ninčič sestal z Briandom, da se z njim dogovori glede sklenitve posebnega francosko-jugoslovenskega dogovora. Predpogajanja za sklenitev takega dogovora so se vodila že za časa prejšnjega bivanja dr. Ninčiča v Parizu. Pariški listi poročajo nadalje, da bo ob tej priliki dr. Ninčič pripravil tudi vse za prihod naše kraljeve dvojice v Pariz, kar bi se imelo zgoditi še letošnjo jesen.

INTERPELACIJA RADIKALOV PROTI DR. KUMANUDIJU.

Radikalni poslanci Miorad Vašić in tovariši so vložili na finančnega ministra interpelacijo, iz katere posnemamo:

Tekom leta 1921 in 1922 je prejela naša država iz likvidacijske mase Avstroogrške banke 24.665.000 kron v kovnem zlatu. Od Bleerovega posojila pa je prejela 12.168.000 dolarjev. Te krome in dolarji so bili za časa ministrovanja dr. Kumanudija prodani. Najnaravnije bi bilo, če bi se zlate krome uporabile za povrnitev dolga Narodni banki ali pa za zlato kovinsko podlago za izdane bankovce. To se ni zgodilo, temveč so bile zlate krome prodane za 229 milijonov dinarjev.

Tudi z dolarji se je postopalo nepravilno. Mesto po kurzu 80—90 so bili prodani po 60 dinarjev. Najhuje pa je to, da se zlate krome in dolarji niso prodajali po njih dejanski ceni, temveč po fiktivnem kurzu. Kupovali pa so jih mogli le nekateri srečni ljudje, pri čemer je igrala važna vloga Balkanska banka. Duša te banke je bil Dušan Plavšić, naš znani valutni diktator. Znano je, da je valutna politika Kumanudija, ozir. Plavšića čisto skrahirala, ni pa znano, kam je šla diferena na kurzu in kaj je bilo s krivci.

Zato vprašajo interpelanti ministra, če je pripravljen odrediti anketo za delovanje dr. Kumanudija.

KRATKE VESTI.

Abdelkrim se lje predal Francozom, ki bodo z njim postopali kot z vojnim ujetnikom in ne kot upornikom.

Francoski socialistični kongres je sklenil, da socialisti ne bodo več podpirali vlade.

Beleške.

Otročje veselje. Svojemu poročilu o Radičevem shodu v Somboru je dal »Slov. Narod« debel naslov »Radič izživljanje«. Ta naslov naj bi napravil vtis, kako strahovito, da slov naj bi napravil vtis, kako strahovito, da je Radič s svojim shodom brale, da smatra, naivne ima »Narode« svoje brale, ki so vsak da oni sploh ne vedo, kako lahko je vsak shod brez izjeme izživljanje. Celo g. Pribečević lahko vsakogar izživlja. Celo g. Pribečević je morda že kaj takega doživel. Samo pokroviteljem »Slov. Naroda« se to ne more pri-

petiti, ker ti se že davno ne upajo več na javen shod!

Učiteljski vestnik.

HRVATSKO UČITELJSKO UDRUŽENJE JE SKLENILO, DA SE ZDRUŽI S SRBSKIM.

Na dan slavnosti rezervnih oficirjev se je vršila v Zagrebu letna skupščina Hrvatskega učiteljskega združenja. Skupščina je bila jako dobro obiskana.

Pred otvoritvijo zborovanja je prišel v dvorano rezervni oficir, učitelj Vasilije Petrović iz Velike Kikinde, ki je prošil, da se mu dovoli prisostvovati zborovanju. Hrvatski učitelji so mu to rade volje dovolili ter ga pozvali, da povabi še druge učitelje — rezervne oficirje iz Srbije. To se je zgodilo.

Ko je bil dnevni red izrpan, je povzel besedo ravnatelj meščanske šole iz Zagreba Josip Tomašić, ki je razvil v obširnem govoru zgodovino organizacije hrvatskega učiteljstva. Svoj govor je zaključil s sledečim izjavljanjem:

»Po ujedinjenju se je hotelo hrvatsko učiteljstvo združiti v skupni organizaciji z ostalim učiteljstvom v državi. V ta namen je bil sklican leta 1919 v Beogradu kongres učiteljev iz vse države. Kongresa so se udeležili tudi delegati Saveza hrvatskih učiteljskih društev s točnimi navodili glede skupne organizacije učiteljstva, toda delegati, na čelu jim Josip Skarić, se niso držali navodil. Tako je prišlo med srbskimi in hrvatskimi učitelji do nesoglasij. Zdi se da so podpirali razdor tudi učitelji iz Slovenije in Dalmacije. Videlo se je takoj, da se je hotelo, da bi bila učiteljska organizacija eksponent neke politične stranke. Številni učitelji pa so želeli medtem nepolitično, zgolj stanovsko organizacijo. Toda njihovo prizadevanje je bilo zaman. Zmagala je politika in ne stanovska zavest.

Sedaj, po 7 letih, išče srbsko učiteljstvo iz te situacije izhoda ter želi ustvariti stanovsko organizacijo. Treba je, da se zgane tudi hrvatsko učiteljstvo, treba je, da se dvigne iz svojega gnezda ter se združi v bratski ljubezni z vsem ostalim učiteljstvom v državi. Samo ona organizacija ima bodočnost, ki je osnovana na temeljih ravnopravnosti, brez nestrilja in na stanovski zavesti.

Navzoči so spremljali govor učitelja Tomašića z navdušenim odobravanjem in ploskanjem.

Končno so bile sprejete resolucije, s katerimi predlaga Hrvatsko učiteljsko združenje, da se učitelji vse države ujedinijo. Resolucije se razpošljejo hrvatskim, srbskim in slovenskim učiteljem v obliki posebne okrožnice.

Okrožnica, kakor tudi resolucije, so bile sprejete soglasno in z velikim navdušenjem.

Nato je govoril učitelj Vasilije Petrović, ki je izjavil, da ga to, kar je danes čul navdušuje ter da hoče ponesi svoj utisek domov svojim bratom Srbom.

Hrvatski učitelji so sprejeli srbske jako lepo, povabili so jih tudi na zajtrk, kjer se je dolgo govorilo o zblizanju med Srbi in Hrvati.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek 28. maja: Ladja Tenacity. Rer E.

Sobota 29. maja: Jakob Ruda. Red A.

Nedelja 30. maja: Zaprtlo.

Ponedeljek 31. maja: John Gabriel Borkman. Red D.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Petek 28. maja: Wally. Red C.

Sobota 29. maja: Večni mornar. Red F.

Nedelja 30. maja ob 15. uri popoldne: Netopir. Zadnjikrat v sezoni. Ljudsku predstav. Izven.

Ponedeljek 31. maja: Zaprtlo.

Catanijeva opera »Wally«. Po preteku skoro poldruga meseca se poje danes zvečer v operi ponovno melodrama »Wally« v sledeči zasedbi glavnih vlog: Wally — Čalta, Walter — Ribičeva, Hagenbach — Kovač, Gelner — Mitrović in Stromminger — Rumpel. Ostali ulogi pojeta Potučkova in Zupan. To opero je pel naš operni ansambl tudi svoji operni turneji in sicer v Sarajevu, Dubrovniku, kakor tudi v Splitu. Povsodi je hvalila kritika kakor tudi publika izredno dramatičnost dejanja samega, kakor tudi lepoto Wolf-Ferarrijeve glasbe. Posebno pa je ugajala scenerija, delo gledališkega slikarja g. Vaelava Skružnjaja. Priprčani smo, da bo predstava le še utrdila sloves, katerega uživa to delo, tudi v Ljubljani. Predstava se vrši za abonente reda C.

MLADINSKI DAN

za Jugoslovensko Matico, zaščiteno ubogih sirot, ki so izgubile mater — domovino.

Iz vrst naše mladine je izšla ta lepa ideja, ona sama organizira ta dan in hoče tako javno pokazati, da je voljna in zmogla rodoljubno sree in da je voljna in zmogla svojimi lastnimi silami služiti vzvišeni ideji Jugoslovenske Matice. Program »Mladinskega dana« je v glavnih oblikih: 1. Prireditve in dne« je v glavnih oblikih: 2. Spreustop mladine v obeh gledaliških. 3. Predstava se vrši za abonente reda C.

Občudovanja in posnemanja vredna pozitivna valnost naše mladine!

Mladina naših osnovnih šol je nabrala za pirhe Jugoslovenski Matici letos 70.000 dinarjev.

Taki mladini in njenim vgojiteljem čast in iskrena zahvala!

Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice.

Dnevne vesti.

SREČNI AMERISKI DAVKOPLAČEVALCI.

V Ameriki bodo v kratkem davki zopet znižani. V zvezi s tem pa se bo tudi povečal davčni eksistenčni minimum. Dosedaj je v Ameriki plačeval davek samo tisti, ki je imel 2500 dolarjev letnih dohodkov. Če je bil poročen in je imel otroke, potem se je ta vsota za vsakega otroka povečala za 400 dolarjev. Od sedaj naprej pa bo plačeval davek samo tisti, ki ima najmanj 3500 dolarjev (ali 167.000 dinarjev) letnih dohodkov. Seže oni srečni ljudje, ki imajo višje letne dohodke in so brez otrok, plačajo letni davek svojih dohodkov davka.

Ni naša država tako bogata, kakor Amerika in zato ni pričakovati, da bi bile pri nas državne potrebine krije pri tako nizkem obdavčenju ko v Ameriki.

Ampak, kakor je pri nas privit davčni vijak, to presega vse meje. Ravno kar je predložen skupščini novi zakonski davčni osnutek. Po tem načrtu mora plačevati dohodni no vsak, ki ima letno najmanj 3600 dinarjev dohodkov. Ali z drugimi besedami: kdor ima 300 dinarjev mesečnih dohodkov, plača 3600 dinarjev letnih dohodkov, da niti umetnik v stradanju ne more izhajati s 300 dinarji mesečno. Saj se mnogi poslanci celo pritožujejo, da so dnevniške po 300 dinarjev predrage. In taki reveži, ki ne zaslužijo niti za kruh, naj plačujejo davek!

Je to taka nezaslišanost, da bi jo morali vsi poslanci brez vsake debate odkloniti. Značilno za naše razmere pa je, da bi tudi taka nezaslišanost mogla postati — zakon.

— **Konferenca mest.** V kratkem se skliče v Beograd širša konferenca zastopnikov večjih mestnih občin iz vse države. Na konferenci se ustanovi tudi Savez mest Jugoslavije, o čigar ciljih smo že opetovano poročali.

— **Financijska delegacija** objavlja, da izide izkaz o stanju hranilnih vlog (po knjizicah in v tekočih računih) pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za I. četrtletje 1926 v 50. številu Uradnega lista.

— **Cene voznih listov** za otroke V Sevilii (Španija) se je vršila nedavno konferenca mednarodnega železniškega sveta, ki se je bavila z zenačenjem cen voznih listov za otroke v posameznih državah. Konferenca je sklenila, da naj plačajo otroci v starosti od 4 do 10 let polovično ceno, otroci pod 4 leti pa naj se vozijo brezplačno.

— **Prenos opernih predstav** potom zagrebške radiopostaje. Te dni so se pričele med upravo zagrebškega Narodnega gledališča in upravo radiopostaje na Griču pogajanja glede prenosa opernih predstav potom radia. Uprava Narodnega gledališča je izjavila, da je pripravljena to akcijo podpirati. Vsekako pa je treba preje rešiti vprašanje avtorskih pravic. Prvi tehnični poskusi se pričnu že v par dneh, s prenosom opernih predstav pa se ima pričeti šele v prihodni sezoni.

— **Priloge k brivskim pomočnikom** v Zagrebu. Zagrebški brivski pomočniki zahtevajo zopetno uveljavitev nedeljskega dela. Te dni so imeli sestanke, na katerem so sklenili, da prično stavkati, če delodajalci ne bodo pristali na to zahtevo. Večina delodajalcev je za to, da se obdrži popolni nedeljski počitek.

— **50 danskih dijakov** poseti v kratkem naše Primorje. O prihodu danskih zdravnikov smo poročali nedavno. Ti obiskovalci, da se Danci za naše kraje precej zanimajo.

— **Za pomočnika trgovinskega ministra** je imenovan inšpektor trgovinsko-industrijskega oddelka v Sarajevu Stepan Janković.

— **Iz prosvetne službe.** Profesor I. državne gimnazije v Ljubljani dr. Matej Potočnik je imenovan za upravitelja ženskega učiteljskega v Mariboru.

— **Jugoslovensko časopisje** v Ameriki. Po podatkih, ki jih je zbral jugoslovski oddelček Foreign Language Information Service-a v New Yorku, izhajajo v Zedinjenih državah 18 hrvaških, 15 slovenskih in 13 srbskih časopisov, skupno torej 46 listov. Slovenci imajo tri dnevnike, Srbi dva, Hrvat pa enega. En slovenski list izhaja štirikrat na teden, dva hrvaška in en slovenski po trikrat, en slovenski po dvakrat, 9 hrvaških, 6 slovenskih in 5 srbskih pa po enkrat na teden. Polmesečnikov je 11. Slovenski listi izhajajo v veliki meri v Illinoisu. V Chicagu izhajajo 7 listov, v New Yorku 3, v Ohio Cleveland 4. Od hrvaških listov izhajajo: 2 v Kaliforniji, 6 v Chicagu, 1 v Missouri, 2 v Michiganu, 3 v Ohio, 1 v Pensilvaniji. Od srbskih listov: V Kaliforniji 1, v Illinoisu 2, v Indijani 1, v Michiganu 1, v Ohio 1, v Pensilvaniji 2, v New Yorku 5. Zanimivo je razmerje med številom dnevnikov in številom pripadnikov vsakega plemena. Računa se, da je v Zedinjenih državah okoli 80.000 Srbov, nad 200.000 Slovencev in do 400.000 Hrvatov, torej pride pri Srbih po en dnevnik na 40.000 ljudi, pri Slovencih na 70.000, pri Hrvatih pa na 400.000.

— **Kongres geologov v Madridu.** Te dni se vrši v Madridu mednarodni kongres geologov. Otvoritvi je prisostvoval tudi španski kralj.

— **Zvišanje železniških tarif** na Češkoslovaškem. Iz Prage poročajo: Železniški minister je napovedal v proračunskem odboru, da se bodo osebne tarife za 22%, tovorne pa za 33% zvišale, dočim se hrzvozne postavke za 33% znižajo.

— **Kongres francoskih bojevnikov s Solunske fronte.** Te dni se je vršil v Clermont-Ferrandu kongres bojevnikov s Solunske fronte. Kongres je trajal tri dni. Kot prva točka je bila na dnevnem redu referat dr. Mariera, ki je poročal o malariji, ki so jo dobili mnogi francoski vojniki na Solunski fronti. Druga važna točka dnevnega reda je bila diskusija o poročilu mednarodne federacije solunskih bojevnikov. Razven tega se je pretresalo poročilo odbora za postavitev spomenika bojevnikom, poginulim na solunski fronti in v Dardanelah. Spomenik se postavi v Marseil-

le-u. Končno se je pretresalo poročilo federacije o uspehih, ki jih je dosegla glede vprašanja o posebnih odlikah, ki naj se dvedejo za solunske in druge bojevnike iz vzhodnih bojišč. Kongresu so prisostvovali med drugim tudi zastopnik našega Udruženja bojevnikov ter predstavniki naše vojne delegacije na Francoskem.

— **Evropa pod orožjem.** Sekcija za razorožitev Zveze narodov v Ženevi je izdala letno poročilo z vojno statistiko 57 držav. Iz objavljenih števil je razvidno da so države po vojni v manjši meri oborožene kot leta 1913 v pričakovanju svetovne vojne. Evropa ima danes za 1.500.000 vojakov manj kot l. 1913. Število vojakov znaša namreč danes 2.630.000 moč, dočim je znašalo leta 1913 4.160.000. Vse evropske države so zmanjšale število aktivne vojske. Francoska ima 562.000 aktivnih vojakov, Italija 230.000, Rusija 562.000, Nemčija 95.000, Mala antanta 450.000. Višali ste število svojih aktivnih vojakov samo Anglija in Zedinjene države, pa tudi ti dve samo v majni meri.

— **Izvoz ameriških filmov.** Izvoz filmov zavzema v ameriški trgovski bilanci zelo važno mesto. V letu 1925 so prodali Američani za 8 in pol milijonov dolarjev filmov, katerih dolžina znaša 230 milijonov čevljev. Od tega je kupila Evropa 86 milijonov čevljev, Južna Amerika 63, Daljni vzhod 53 milijonov čevljev, ostale pa Afrika.

— **Katastrofalno zrušenje nasipa na Japonskem.** Pri Mayami na severnem Japonskem se je zrušil te dni nenadoma nasip vodnega rezervoarja za namakanje polja. Nastala je povodenj, ki je poplavlila in poškodovala polovico mesta, ki šteje 7000 prebivalcev. 8 poslopij, med njimi mestna hiša, je popolnoma porušeni. Po prvih poizvedbah oblasti je poginilo pri tem okrog 400 ljudi. Število ranjenec je veliko. Podrobnosti še niso znane, ker so vse zveze prekinjene.

— **Samomor z bomb.** V torek dopoldne je sedel v neki gostilni v Somboru večje število gostov, med njimi se je nahajal tudi neki orožnik. Ta je pognil nenadoma iz žepa bombo ter jo zažgal. Sledila je silna detonacija. Ko so se prestrašeni gosti, od katerih pa po čudnem naključju ni bil nihče poškodovan, nekoliko pomirili, je ležal orožnik razmesarjen v veliki mlaki krvi, mrtev na tleh. Oblast je ugotovila, da gre za orožnika Trifuna Katanića, ki je pred par dnevi pobegnil s svojega službenega mesta. Zoper Katanića je bila izdana tiralica radi dezertacije in tatvine revolverja. V gostilni ga je eden od gostov spoznal ter mu svetoval, da naj se prostovoljno prijavi oblasti, češ, da je to najboljša, kar more storiti. Toda Katanić, svest si težkih posledic, ki so ga čakale, je napravil svojemu življenju rajši konec, ne meneč se za nevarnost, v katero je spravil s tem druge ljudi.

— **20 let jece radi kapitulacije** pred sovražnikom. Te dni je bil obsojen pred beograjskim vojaškim sodiščem poročnik Paunović na 20 let jece. Očita se mu, da je leta 1915 ob priliki umika srbske armade skozi Albanijo pred sovražnikom kapituliral, ne da bi bilo to potrebno. Zanimivo je, da se je našlo med vojniki njegove čete kljub vsemu 9 vojakov, ki na njegov poziv, da se predajo sovražniku, niso pristali.

— **Epilog tragične božične noči.** Pred pariško poroto se je odigral te dni epilog krvave rodbinske drame. O božiču lanskega leta je umorila ga. Klemn svojega moža iz ujažene materinske ljubezni. Po dvajsetletnem skupnem zakonskem življenju je prišel Klemn varati svojo ženo ter zamermarjati svojo 21-letno hčer in svojega sina. Radi tega so bile v hiši burne domače scene na dnevnem redu. Ob neki taki priliki si je kupila obtoženka v samomorilnem namenu revolver, ki ga je uporabila pozneje za drug namen. Za Božič je prinesel Klemn svojem sinu igrače, ki niso bile več popolnoma nove. Njegovi ženi so se zdele zato sumljive in očitila je svojemu možu, da je te igrače rabil sin njegove matrese, za katerega so bile tudi prvotno kupljene. Radi tega očitka se je razvil med zakonca srdit prepir, ki je končal s tem, da je hitela razdražena mati v svojo sobo po revolver ter oddala na svojega moža dva strela. Mož se je zgrudil smrtno ranjen. Preplašena žena je pokleknila poleg svoje žrtve ter prošila odpuščanja. Mož ji ni hotel odpustiti ter je kmalu nato umrl. Žena je bila aretirana. Zanimiva obravnava, pri kateri sta bila hčerka in oče umorjenega tako razburjena, da nista mogla pričati, je končal z oprostilno sodbo.

— **Banditstvo v Ameriki.** Kot poroča »New York Herald« iz Washingtona, so ugrabili mehiški banditi posestnika nekega rudokopa in enega od njegovih kompanjonov ter ju odvedli v gorovje. Banditi zahtevajo 6000 dolarjev odkupnine. Predsednik republike Mehike je poslal v vrho izsleditve banditov in osvoboditve njihovih žrtve na lice mesta cel vojaški oddelek.

— **Šestinsedestleten ženitben slepar.** Te dni je bil aretiran v Požunu glasoviti ženitbeni slepar Alojz Breuer, ki izvršuje svoj metier že par desetletij ter je našel kljub svojim 66 letom med lahkovernim ženskim svetom zopet številne žrtve. Breuer je nastopal v raznih mestih, pod raznimi imeni in naslovi, najraje pa kot univerzitetni profesor. Vendar pa gre to pot — saj kolikor je trenutno ugotovljeno — le za manjše služaje, za žrtve ki jih je osleparil za zneske po par sto do 2000 Kš. Prav posebnega kredita torej pri ženskah vendarle nima več.

— **Kitajska invazija v Budupesti.** Nad Budupesto je prišla v zadnjem času pravcata kitajska nadloga. Po vseh kavarnah in restavracijah so se pojavili kitajski krošnjari, ki nadlegujejo goste, ponujajo jim v nakup vsakovrstne malenkosti, večinoma cenene dragulje. Kljub temu, da zaslužijo s tem prav malo, razpolagajo rmeni močje z znatnimi vsotami denarja. To je vzbudilo sum policije, ki je izvršila vsled tega v njihovih stano-

vanjih hišne preiskave. Pri tej priliki je našla in zaplenila številne albume z ženskimi slikami. Na podlagi tega dejstva je policija prepričana, da so vsi ti Kitajci agenti mednarodne družbe trgovcev z dekleti. Vsled tega je odredil policijski šef, da se vsi Kitajci, ki ne morejo dokazati poštenega rednega zaslužka nemudoma iz Madjarske izženejo. Zadnje dni so jih polovili ter vtaknili v odgonski zapor nad 1000. Izgnali jih bodo v Rumunijo. Celokupno število Kitajcev z rodbinskimi člani vred, ki se mude trenutno na Madjarskem, se ceni na 500. »Az Est« piše celo o 70.000 (?) osebah.

— **Rodbinska drama v Zagorju.** Predvečernjim ponoči se je odigrala v Zagorju strašna rodbinska drama. Pri Trebušakovih je bil v zadnjem času dan na dan prepri in pretep. Lovro Trebušak, mizar pri rudniku, je bil velik alkoholik, zapravljevec in poholnež. (Prvo je notorično, ostalo pripoveduje njegova žena.) Pred par dnevi je zapil zadnjih 2000 Din, naker se je vrnil pijan domov ter hotel z ženo, kot že večkrat, spolno nenaslavno občeovati. Žena je pograbila sekiro, pobila moža na tla ga polila s petrolejem in zažgala. Ko so prihiteli sosede, ki so bili žuli v stanovanju grozen krik, na lice mesa, je bil Lovro Trebušak že mrtev. Ivano Trebušakovo so zaprli.

— **Zopet nesreča v planinah.** V Kokri, odkoder so prepeljali pred par dnevi ponesrečene tri turiste, je ponesrečil včeraj inž. Janko Heinrichar, sin lesnega veleindustrialeca v Škofji Loki. Šel je v družbi loveca gozdarja kontroliral v drčo les. Pri tem mu je spodrsnilo in zdrsnil je po drči navzdol, končno ga je vrglo iz drče in zletel je čez neko skalo v 40 metrov globoko grapo. Težko poškodovana je prepeljal ljubljanski sanitetni avto v Ljubljano v Leonišče.

— **Vsled razburjenosti radi dobljene zašnice umrl.** Te dni se je pripetil na Dunaju nenavaden slučaj. Trgovca Aleksander Breier je hotel rezervirati spričo silnega navala na električni cestni železnici poleg sebe mesto za svojo ženo. Istočasno je vstopil v voz lastnik tovarne pletenih Albert Knopp, ki je reklamiral eno od mest zase. Vsled se je razvil med možema srdit prepri, tekom katerega je udaril Knopp Breierja v obraz. Dve uri kasneje je prišel Breier silno razburjen domov ter legel takoj v posteljo. Kmalu nato ga je zadela kap. Zdravniki domnevajo, da je umrl Breier, ki je bolehal že dalje časa na živčni bolezni vsled razburjenja radi dobljene ušadice. Radi tega je odredila oblast obdukcijo.

— **S stradalno produkcijo si je prislužil denar za nadaljevanje študij.** Graški akademik Fred Ellern je končal te dni na Dunaju 46-dnevno »stradalno kuro«. S tem je pobil dosednji rekord, obenem pa zaslužil — če odbijemo vse stroške, ki jih je imel dosedaj in ki mu bodo narasli v bolnici, kamor se je sedaj podal, da se zopet restavrira — v našem denarju 80.000 Din, ki jih rabi za dokončanje študij.

— **Klub ljubiteljev jamarjev** priredi v nedeljo 30. maja popoldne ob 3. uri poskusno tekmo s te vrste psi na roparice, lisice in jazbec v umetno napravljenih rovih na posesti g. dr. Lovrenčiča na Vrhniki. Lastnike psov jazbecarjev, terrierov in jamarjev vseh vrst, kakor tudi one, ki se za to zanimajo, vabimo na prireditev. K tekmi bodo za sedaj pripuščeni psi tudi brez rodovnika; sicer pa opozarjamo lastnike teh vrst psov, da jih čim prej prijavijo klubu za vpis v redovno knjigo J. R. J. Vlak odhaja iz Ljubljane na Vrhniko ob 13.25 uri.

— **BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA.** Ljubljana, Poljanski nasip štev. 10-4. pošlje vsakemu naročniku »Narodnega Dnevnika« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Za dežjem solnce mora priti

zato je čas, da preskrbite letna oblačila. Tennis blago, lister suknjiče, lahke modne suknjiče in krasno izbero letnega blaga nudi najcenejše tvrdka

Drago Schwab v Ljubljani.

Ljubljana.

1— **Naprava novih mostov.** Zemljiški in hišni posestniki v Trnovskem in Karlovškem predmestju se opozarjajo, da morajo pri novoiztrebljenih odprtih obcestnih jarkih odstraniti cementne cevi ter jih nadomestiti z betonskimi ali pa lesenimi mostovi. Ta predpis velja tudi za jarke ob mestnih potih in stradonih na ljubljanskem barju. Postavljanje novih mostov se mora vršiti natančno po obstoječih predpisih in je pri tem posvečati kar največ pozornosti temu da bodo novo napravljeni mostovi imeli zadosten propust. Dosedanje izkušnje so pokazale da samo v onih nanovo iziščenih jarkih voda nima pravilnega odtoka, kjer so zgrajeni nepravilni mostovi in se ponavadi voda tamkaj najhitreje zajezi. Da pa prizadeti posestniki ne bodo oškodovani za slučaj, da bi se pozneje zahtevala odstranitev nepravilno napravljenih mostov, se morajo pred pričetkom gradnje zglastiti v mestnem gradbenem uradu, kjer bodo tozadevno prejeli natančna navodila, katerih se bodo seveda morali brezpogojno držati.

2— **Razstava narodnih vezenin.** Učenke Caviatske zadruge za vzdrževanje in napredovanje narodne umetnosti in obrti (Cavtat, Dalmacija) so na poučnem potovanju. V soboto 29. maja pridejo iz Zagreba v Ljubljano. V nedeljo in ponedeljek priredijo razstavo in bodo pod vodstvom svojih učiteljic izdelovale

Sokolstvo.

Povratek lyonskih zmagovalcev.

VSEM BRATOM IN SESTRAM!

Naša zmagovalna vrsta se vrača iz Lyona. Njen prihod je najavljen za soboto, dne 29. t. m., ob 16. popoldne (glavni kolodvor.). K sprejemu se zberemo vsi v krojih pred Narodnim domom ob 15. Od tam odkorakamo s sokolsko konjenico in vojaško godbo na čelu na kolodvor.

Po sprejemu se razvije s kolodvora po mestu sprevod po poti: Miklošičeva - Marijin trg - Stritarjeva - Mestni trg - Stari trg - Šentjakovski trg - Cojzova - Emonska - Vegova - Kongresni trg (zahodni del) - Selenburgova - Aleksandrova - Narodni dom.

Zvečer ob pol 21. bo pozdravni večer v restavraciji »Zvezda«.

V nedeljo bo ob pol 11. dopoldne javni nastop naših zmagovalcev na letnem telovadšču Ljubljanskega Sokola (Tivoli).

Pozivljamo vse brate in sestre, da se sprejema (v krojih), pozdravnega večera in telovadnega nastopa polnoštevilno udeležijo! Vabimo vsa Ljubljano in okolico, naj se nam pridruži v iskrenem navdušenju in izkaže Sokolom-zmagovalcem svojo zahvalo in priznanje, ki so si ju prislužili v težki in trdi borbi v Lyonu za čast in slavo naše domovine in nepremagljivost sokolske ideje!

Bralska društva od meje do Ljubljane so dolžna, da prirede bratske pozdrave naši vrsti na svojih postajah.

Naj žive naši Sokoli-zmagovalci! Naj živi jugoslovansko sokolstvo!

Zdravo!

Starešinstvo JSS.

Sokolstvu! Tovarna v Rušah je založila v korist Jugoslovenskega Sokolskega Saveza sokolske žvagalice, ki se dobijo pri sledečih glavnih založnikih: Maribor: Miloš Osed, Celje: tvrdka Bunc in drug in Ljubljana: Sarabon. — Pozivljamo vse članstvo, da kupuje povsod edinele sokolske žvagalice. Zahtevajte jih pri vseh trgovcih, in podpirajte svojo lastno organizacijo.

Prijave za vsesokolski zlet v Pragi. Nekatera društva vzlic opominom še niso prijavila udeležnikov za vsesokolski zlet. Ponovno opozarjamo, da po preteku tega tedna zaključimo prijave in ne sprejemmo nobenih novih prijav. Oni bratje in sestre, ki se hočejo udeležiti vsesokolskega zleta, naj se prijavijo takoj pri svojih društvi, ker sicer ne dobe predpisanih zletnih legitimacij. — Starešinstvo JSS.

dela posebne tehnike kanevaskega vezanja. Prosvetni oddelek je z okrožnico opozoril vse dekliške šole na to razstavo, ki bo v telovadnici Tehniške srednje šole in bo vsakomur dostopna od 8. do 12. in od 15. do 19. ure.

1— **Mesto venca na krsto blagopokojnika g. dr. Karla Trillerja** je darovala tak. družnica Narodne banke znesek Din 5000.— za ljubljanske reveže, za kar budi Narodni banki tem potom izrečena iskrena javna zahvala.

1— **Društvo za zgradbo in vzdrževanje doma Sokola I. v Ljubljani** naznanja, da bo imelo svoj redni letni občni zbor dne 29. maja 1926 ob pol 8. uri zvečer na Taboru (Tribunski paviljon — godbena soba). Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajnika. 3. Bilančno in proračunsko poročilo. 4. Gradbeno poročilo. 5. Volitev odbora. 6. Služajnosti. Članstvo Sokola I. in vsi prijatelji Tabora so uljudno vabljeni. — Odbor.

1— **Telovadni odsek društva »Athena«** vabi člane z družinami na majniški izlet na Rožnik v soboto, dne 29. t. m. Zbirališče ob 7 3 popoldne pred žensko realno gimnazijo na Bleiweisovi cesti. Če bo slabo vreme, se vrši izlet 1 teden pozneje.

1— **Samomr.** Predvečernjim popoldne je skočila z Glinškega mostu na Barju v samomorilnem namenu v vodo 21-letna Jožefa Gršek, stanujoča na Rudniku 35. Dekle je izginilo takoj pod valovi. Trupla še niso našli. Vzrok samomora ni znan.

1— **Najdena utopljena.** Pri Zidanem mostu so potegnili iz Save trplo vdove Emilije Haring, ki je skočila, kot smo poročali, nedavno pri Gameljih v Savo. Pri Fužinah so potegnili iz Ljubljanske truplo 32-letnega uslužbenca ljubljanske mestne pristave Ludvika Stanjka. Če je izvršil Stanjko samomor ali pa je ponesrečil, še ni ugotovljeno.

Maribor.

m — **Mariborski trgovski gremij** razglašajo svojim članom, da so mariborski spediterji in carinski posredniki pripravljeni prevzeti revizijo carinskih deklaracij in tovarnih listov pod zelo ugodnimi pogoji in priporočajo, da se vsi trgovci tega poslužijo. Pisarna gremija daje potrebna natančna pojasnila.

m — **Mariborsko mestno kopališče** ob bregu se poveča, kot je bilo sklenjeno na eni zadnjih občinskih sej, za 20 kabin, kar občinstvo toplo pozdravlja.

m — **Nov notar v Mariboru.** Na mesto umrlega notarja dr. Barlela, je imenovan znani slovenski pisatelj dr. Ivo Šorli, dosedaj notar v Šmarju pri Jelšah.

m — **Premisl je v Mariboru** v 81. letu svoje starosti, znani veleposesnik in veletrgovca g. Josip Rosman. Bil je skozi petdeset let solastnik širom znane mariborske veletrgovine z vinom Pugel & Rosner. Rodom je bil Nemec, a tudi med Slovenci spoštovan. N. p. v m.

m — **Mariborska podružnica Udruženja vojnih invalidov** ima dne 30. maja t. l. v Gambrinovi dvorani ob pol 9. uri izredni občni zbor. To pa vsled reorganizacije po novih pravilih v smislu člena 91. novega invalidskega zakona. Vsi člani-vojni invalidi in njih vdove se vabijo ter je njih dolžnost, da se tega zbora zanesljivo in točno udeležijo!

KATASTROFALNO NEURJE V NOVEM SADU IN KAMENICI.

V torek zvečer je divjala nad Novim Sadom strahovito neurje, tako da je bil kmalu velik del mesta pod vodo ter so morali iz poedinih hiš bežati ljudje v največji naglici, da so se rešili. Vsa policija in vsi ognjegasci so bili zaposleni za rešilnimi deli. Toda trud je bil zaman, ker je bilo dalje kot da se je utrgal oblak. Na Jakšičevi ulici in delu Nikolajške ulice je stala voda nad pol metra visoko.

Okrog 8. ure zvečer so bile poplavljenе že skoro vse ulice. Voda je udrila na mnogih krajih v kleti in nižje ležeča stanovanja ter povzročila veliko škodo.

Neprimerno huje je prizadela Kamenica. Ker leži Kamenica v dolini, je drla v vas voda s strahovito silo tako, da je porušila pet hiš. Orkanu podoben vihar je izruval, oz. polomil nebroj dreves in brzojavnih drogov. Voda in vihar sta zahtevala celo 5 človeških žrtv. Elektrarna je morala ustaviti obratovanje, monterji so porezali elektro vodne žice, da so preprečili še večjo nesrečo. Na cesti Kamenica—Ledinci je odnesla voda kameniti most. Železniška proga med Kamenico in Ledinco je mestoma razdejana. Kamenica je bila dva dni brez električne razsvetljave. Vsa žandarmerija iz bližnjih krajev je alarmirana, da pomaga pri rešilnih delih in skrbi za javno varnost.

Pri Starem Vrbsu je podrta voda ob 10. uri zvečer napeljala povzročila veliko poplavo. Da je preprečilo nadaljno prodiranje vode, je moralo pomagati pri rešilni akciji civilno prebivalstvo in vse orožništvo, razven tega je prihitelo na pomoč tudi vojaštvo. Ob 12. uri se je končno vendarle posrečilo napel zopet popraviti in preprečiti nadaljnjo prodiranje vode. Poplava je očividno posledica neurja v Novem Sadu in Kamenici.

Sport.

Preplavanje Rokavskega preliva. Petkrat je bil šele preplavan nevarni morski preliv med Calaisom in Doverom, čeravno je zadnjih 50 let elita plavalcev to poskušala. Težava je sa-

mo v tem, da se preplava teh 33,5 km, saj imamo že rekorde na znatno večje daljave, tukaj je treba premagati nevarnosti angleškega kanala, ki se nikdar ne morejo vnaprej preračunati. Mnogi so že mislili da so dosegli cilj, ko so bili komaj še 1 ali 2 kilometra oddaljeni od angleške obale, pa so jih valovi, ki jih je oseka gnala nazaj v morje, neusmiljeno pognali nazaj od brega. O tem bi vedela pripovedovati M. Holbein in Wolffe, ki sta leto za letom vedno ponavljala svoj poskus, pa nista nikdar dosegla nasprotnega brega ter sta morala komaj eno miljo od nasprotnega brega oddaljena opustiti boj proti neizprosnim naravnim silam. Samo pelim možem se je posrečilo drzno podjetje in sicer je bil prvi angleški kapitan Matthew Webb, ki je od 24. do 25. avgusta 1875 dosegel Dover v 21 urah 45 min. Šele 33 let pozneje, torej l. 1911, je pri enajstem poskusu preplaval Kanal Anglež Th. W. Burgess v 23 urah 40 min. Leta 1923 pa so ta cilj dosegli kar trije plavalci, namreč ameriški major Sullivan v 27 urah 23 min., Italijan Tiraboschi, ki je rabil celo samo 16 ur 23 min. in Američan Karl Toth v 16 urah 54 min. Uspeha zadnjih dveh pa sta dvomljiva, ker sta baje uporabljala nedovoljene pripomočke. — Sedaj hoče ta drzni poskus ponoviti Nemec Ernst Vierkötter, ki že sedaj pri 13 do 14 stopinjah Celzija trenira v Remu. Lansko leto je preplaval progo Bonn—Köln, t. j. 34 kilometrov z lahko v 3 urah 24 min. Koncem maja hoče premagati progo Koblenz—Köln, ki je dolga 98 km; pri tem bo pa skoraj gotovo startal še nekaj kilometrov bolj zgoraj, približno pri 110. km, tako da bo posekal plavalni rekord na največjo daljavo, ki znaša sedaj 105 km. Če se mu tudi to posreči, se bo podal sredi julija na rt Gris Nez na francoski obali in koncem julija v Kanal. Pri svojem poskusu se bo poslužil oseke, ki ga bo z dobrimi začetnim tempom zanesla daleč v morje in tedaj bo poskušal, da s plimo doseže angleško obalo.

Nurmi jev trijumf v Berlinu. Prenapolnjeni stadion je pozdravil v nedeljo mojstra vseh svetovnih mojstrov, velikega Finca Pavao Nurmi, ki je napravil v teku na 3000 m nov

svetovni rekord. Nurmi je pretekel, kakor navadno z uro v roki, to progo v 8:25.4 in je potolkel s tem Widejev rekord od 8:27.3. Toda tudi ostali udeleženci lahkoatletске prireditve so dosegli lepe uspehe. Tek na 3000 m: 1. Nurmi v 8:25.4, 2. Walput v 8:52. — 100 m: 1. Wege v 11.1, 2. Thum. Tek na 200 m pregraje: Troubal v 26.4, nov nemški rekord. — Skok v daljavo: Dobermann: 6.77 m. — Met kopja: Schmurz 51.95 m. — Tek na 1500 m: dr. Peltzer v 3:58.6 (nemški rekord).

Izborni uspehi pri južno-amerikanskih moštstvih. 4 dni so se vršile v Montevideo južnoamerikanska moštstva v lahki atletiki in vsak dan je prisostvovalo tekmam 10.000 gledalcev, četrti dan pa celo 30.000, med katerimi je bil tudi predsednik uruguayški. Junak teh tekem je bil Plaza iz Čile, ki je zmagal na 3000, 5000, 10.000 m v cross-countryju na 10 km in bil seveda izklican za južnoamerikanskega Nurmija. Zdi se, da je z lahkoatletiki Južne Amerike isto kakor z nogometaši. Za Evrono so brez imena, in presemetijo potem z izbornimi uspehi.

To in ono.

STEKLENI NEBOTIČNIKI?

Ne gre za fantastične sanje, za julesverjado, temveč za očividno možnost bližnje bodočnosti. Stekljeni nebotičniki! V duhu vidimo velikanska steklena poslopja pred seboj: strmi stolpi, v obliki teras zloženih četveroogelniki, vitki stebri, vse od stekla, od mnogobrojnega, v solnčnem svitu bleškečega se, od nebesne močrine presevanega stekla? — Zakaj ne? vprašuje znameniti newyorški arhitekt William Orz Ludlow v listu »New York Times«. Jeklo je nadomestilo kamen, cement in malta služila sicer še za maskiranje itd. jeklenega ogrodja, toda glavna stvar je jeklo. Sedaj gre samo za to, da se reši problem, kako spojit jeklo in steklo. Ko bo rešen ta problem, bodo naše hiše na vse strani takorekoč eno samo okno, visoko dvajset, trideset, štiri-deset nadstropij. Vse, vse steklo! To bi bila evolucija okna, meni Ludlow. Tega

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 27. maja 1926.

Pšenica bačka, 67-77 kg, 2 odst., feo bačka postaja, 1 vag., zaklj. 307.50; Strojne tovarne in livarne zaklj. 85; Šešir zaklj. 104.

Curih, 27. maja. Beograd 9.1125, Newyork 516.125, London 25.1125, Pariz 17.125, Berlin 122.95, Milan 19.40, Praga 15.2925, Bukarešta 2.01, Sofija 3.75, Budimpešta 0.007220.

Zagreb, 27. maja. Devize: Newyork ček 56.513—56.813, London izpl. 275.57—276.77, ček 275.4—276.4, Pariz izpl. 191—193, Berlin izpl. 1350.85—1354.85, Italija izpl. 208.63—209.83, ček 208.4—208.6, Praga izpl. 167.89—168.89, Dunaj izpl. 800.9—804.9, ček 0—802.25, Svica izplačilo 1096.25—1100.25, ček 1096.298—1100.298, Amsterdam izpl. 2279—2289, Budimpešta 0.0796—0.08.

Jack London:

Morski vrag.

Videti je bilo, da se ga je iznova lotilo nezaupanje, ko ga je bil Wolf Larsen, stoječ vrh stopnic, povabil, naj gre dol v ladjo. Pogledal je kapitana od glave do nog in se pomiril — kapitan je bil sicer sam velik človek, a majhen v primeri z orjakom. Takoj se je otresel obotavljanja in odšla sta s kapitanom dol v kabino. Njegova tovariša pa sta se bila podala v predladje, kot je navada, če pridejo tuji mornarji na obisk na ladjo, da se sama tudi kaj pomenita.

Iznenada se je začulo iz kabine veliko duševno vpitje, kateremu so sledili vsi glasovi ljutega boja. Leopard in lev sta se spoprijela in lev je povzročal ves hrušč. Wolf Larsen je bil leopard.

»Sedaj vidite svetost našega gostoljubja,« sem dejal bridko gospici Brewster.

Prikimala je, da je slišala, in na njenem obrazu sem opazil znake iste bolesi zavoljo glasov ljutega boja, na kateri sem jaz toliko trpel prve tedne na tej ladji.

Zmajala je z glavo in me bedno pogledala. Ni se prestrašila spričo takega pojava živalske narave v človeku, osupnila je nad tem.

»Upam, da razumete,« sem porabil ugodno priliko, »najsi se udeležim tega, kar se godi in kar se

86

bo zgodilo, da se le pristijem udeležim — ako hočeva vi in jaz kdaj priti živa iz te zagate.«

»Ni sicer lepo — od mene,« sem še pristavil.

»Razumem,« je odgovorila s slabotnim glasom in njene oči, so mi pričale, da je razumela.

Glasovi od spodaj so kmalu utihnili. Nato je prišel Wolf Larsen sam na krov. Pod zagorelo bojo njegovega obraza je bilo videti rahlo rdečico, sicer pa ni bilo videti na njem nobenih znakov boja.

»Pošlji ta dva možaka na zadnji konec ladje, gospod Van Weyden,« je dejal.

Odšel sem in dve tri minute pozneje sta stala pred njim.

»Dvignita svoj čoln na ladjo,« je dejal. »Vajin lovec je sklenil, da ostane nekoliko časa pri nas na krovu, in noče, da bi čoln butal ob ladjo.«

»Dvignita čoln na ladjo, sem rekel,« je ponavljal: to pot ostrejšje, ko sta se obotavljala izpolniti ukaz.

»Mogoče bosta morala nekoliko časa ostati pri meni, kdo ve?« je dejal prav mehko, ko sta se počasi ganila, da bi izvršila povelje; a v njegovem glasu je bila neka prikrita grožnja, ki je postavljala na laž vso njegovo mehkoost; najboljšje je, da se takoj v početku prijateljsko sporazumemo. Le urno! Pri mojem bratu Larsenu se morate vse bolj živo sukati; saj vesta!«

Pod njegovim vodstvom sta se možaka vidno hitrejšje obrnila; ko je bil čoln na palubi me je poslal na

sprednjo ladjo, da zrahljam vrvi jader. Wolf Larsen je, stoječ ob krmilnem kolesu, naravnal našo ladjo proti drugemu čolnu »Macedonije«.

Ker nisem za hip imel nobenega posla, sem obrnil svojo pozornost legi čolnov. Dva naša čolna sta napadla tretji privetlni čoln »Macedonije«, četrtega ostali naši trije; peti pa se je okrenil in pomagal braniti najbližjega. Boj se je bil pričel na veliko daljo in puške so pokale. Veter je gnal hitre, poskakujoče valove, da ni bilo mogoče dobro streljati; ko smo se približali, smo videli, kako so krogel smukale od vala do vala.

Čoln, katerega smo zasledovali, je drvel pred vrtom, da bi nam ušel in da bi med begom pomagal odbiti splošni napad naših čolnov.

Posel z vrvmi in jadri mi je puščal malo časa, da bi videl, kaj se je godilo, bil sem pa slučajno v bližini, ko je Wolf Larsen ukazal tujima mornarjema v predladje. Mrko sta odšla, a šla sta. Zatem je velel gospici Brewster, naj se poda dol v ladjo in se je nasmehnil grozi, ki se je nenadoma prikazala v njenih očeh.

»Nič groznega ne boste našli tam spodaj,« je dejal; »samo neranjenega možaka, ki je varno privezan. Na krov pa utednejo prileteti krogelje, in jaz ne bi rad, da bi vas katera zadela, saj veste!«

(Dalje prih.)

K mag. štev. 9562/1926.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo

tesarskih in krovskih del za objekt VIII v mestni vojašnici Kralja Aleksandra I. v Ljubljani.

Vsi potrebni podatki se dobe med uradnimi urami v mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ulica štev. 1. III., v sobi št. 1.

Ponudbe bo vložiti najkasneje do 4. junija 1926 opoldne pri imenovanem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 27. maja 1926.

Velika prodaja

po

znižanih cenah!

Izredna ponudba:

Damske flar-nogavice v modnih barvah od Din 24.— naprej
Anglaške nogavice melirane 21.—
Otroške nogavice kratke 6.—
Damske Trikot-rukavice Reklam 16.—
Moške 16.—
Damske Glace- 60.—

Otroške patent-nogavice sive, rujava, črne, bele. Veslarske majice — dokolenice — žepne rute. Modne srajce — ovratniki — samoveznice. Spodnje — hlače — spalne srajce.

Dežniki.

Potovalni kovčki od Din 55.— naprej. Potrebščine za hribolazce.

Galanterija. Parfumerija. Modno blago. Potrebščine za krojače, šivilje in modistke.

Gaspari & Faninger nasl. SLAVKO ČERNETIČ
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 23.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1'—.

DRVA - ČEBIN

Wolfova 111. - Telef. 56.

Absolvent

trgovskega tečaja išče mesta pri kakem podjetju, kakor lesnem, v Sloveniji. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Praktikant 13.000«.

Celulozni les

Mehka drva, plača najbolje Fructus, Ljubljana, Krekov trg 10.

Gospodična

katera je celi dan odsotna, išče sobo s separatnim vhodom v sredini mesta. Naslov pove upravnika lista.

Več tisoč cvetlic

za okrasitev oken, balkonov, cvetličnih gredic (tepih), kakor tudi za okrasitev javnih prostorov, restavracij, postaj, pokopališč itd. priporočalvan Simene, vrtnar, Ljubljana, Gradisce št. 12.

NARODNI DOM

ŠTAJERSKA KLET

OSET, Maribor

2 kegljišča, klubi, prvo-vrstna vina.

Poletna stanovanja

z opremo se dobe v graščini v Višnji gori. Okoli gradu in v gozdu mirno in prijazno sprehajalščje. Vpraša se pri oskrbnistvu.

Službo išče

mlad inlegienten Korosec, trgovsko usposobljen, vešč vseh pisarniških poslov, gre tudi kot sluga ali slov, prosi na upravnika lista pod šifro »Korošec«.

Kupimo

star svinec. — Mestna plinarna, Ljubljana.

Naročajte

'Narod. Dnevnik'.

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi

znamke

Gritzner, Adler, Phönix

za dom, obrt in industrijo. Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. — Večletna garancija.

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
'DUBIED'

Josip Petelinc, Ljubljana